

перспективною, та потребує і заслуговує на змістовний аналіз та подальше вивчення.

Література:

1. Про Національну поліцію : Закон України від 2 липня 2015 р. № 58-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 40-41. – ст. 379.
2. Кирило Казак. Поліція та міліція. Що нового? // [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://uz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/EA008350#
3. Про затвердження Правил застосування спеціальних засобів при охороні громадського порядку: постанова Ради Міністрів Української РСР від 27 лютого 1991 року № 49 // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/49-91-%D0%BF>

**Біліченко
Валерій Віталійович,**
старший викладач
кафедри тактико-спеціальної підготовки
факультету № 2 Дніпропетровського
державного університету внутрішніх справ

ПСИХОЛОГІЯ ЗАСТОСУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ПРАЦІВНИКАМИ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ

Постановка проблеми. Ефективність боротьби зі злочинністю і охорони громадського порядку багато в чому залежить від психологічної підготовки співробітника. Застосування табельної вогнепальної зброї працівниками органів внутрішніх справ (далі працівників ОВС) є надзвичайним заходом захисту від небезпечних посягань на життя і здоров'я громадян та самих працівників органів внутрішніх справ, а також важливою складовою частиною виконання деяких спеціальних службово-оперативних завдань [1, с. 178 – 180]. Але табельна вогнепальна зброя не завжди ефективно застосовується працівниками ОВС, що обумовлюється недостатнім рівнем їхньої психологічної готовності до адекватного її використання в екстремальних умовах оперативно-службової діяльності. Це призводить до травматизму та невиправданої загибелі працівників ОВС, а також затриманих громадян.

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Питання психологія використання застосування вогнепальної зброї працівниками ОВС вивчалися такими науковцями, як О. М. Бандурка, В. Є. Гурським, А. Ю. Сухоруковим, Т. В. Трегубенко.

Виклад основного матеріалу. Сучасні методи вогневої підготовки не дозволяють ефективно впливати на подолання негативних станів, які

виникають у працівників ОВС при застосуванні табельної вогнепальної зброї. Особливим аспектом вирішення вказаної проблеми є її психолого-юридичні засади, які зумовлюють якість психологічної, правової і професійної основи відповідних дій працівників ОВС щодо застосування табельної вогнепальної зброї в ризиконебезпечних умовах вирішення спеціальних службових завдань. Застосування вогнепальної зброї працівниками поліції регламентується ст. 46 Закону України «Про Національну поліцію»[2], згідно до якої поліцейський уповноважений у виняткових випадках застосовувати вогнепальну зброю: для відбиття нападу на поліцейського або членів його сім'ї, у випадку загрози їхньому життю чи здоров'ю; для захисту осіб від нападу, що загрожує їхньому життю чи здоров'ю; для звільнення заручників або осіб, яких незаконно позбавлено волі; для відбиття нападу на об'єкти, що перебувають під охороною, конвої, житлові та нежитлові приміщення, а також звільнення таких об'єктів у разі їх захоплення; для затримання особи, яку застали під час вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину і яка намагається втекти; для затримання особи, яка чинить збройний опір, намагається втекти з-під варти, а також озброєної особи, яка погрожує застосуванням зброї та інших предметів, що загрожують життю і здоров'ю людей та/або поліцейського; для зупинки транспортного засобу шляхом його пошкодження, якщо водій своїми діями створює загрозу життю чи здоров'ю людей та/або поліцейського.

При застосуванні вогнепальної зброї працівник поліції здійснює ряд дій юрисдикційного, організаційно-управлінського, публічно-владного, виконавсько-розпорядчого характеру.

Отже, застосування зброї – це важлива форма реалізації правових норм і ступеня управлінської діяльності. Застосовуючи вогнепальну зброю, працівник поліції приймає владні рішення. Така владність забезпечує узгодженість його дій як працівника. Крім цього, застосування вогнепальної зброї вимагає не лише організаційно-правових дій, а й суворого контролю за всім процесом виконання. В цьому також виявляється важливість форми реалізації права. Побудовані на законі, відомчі правові акти не містять жодних нових положень. Вони більшою мірою спрямовані на організаційні, управлінські умови реалізації права, при цьому особлива увага звертається на заборони, які випливають із закону. Так, у наказах МВС України щодо табельної зброї вказаний перелік заборон, які ґрунтуються на принципі «заборонено те, що прямо не дозволяється законом» [3, с. 88].

Професійне використання зброї тісно пов'язане з імпульсивною та вольовою поведінкою працівника поліції. Імпульсивність вказує на порівняно невисокий ступінь свідомого контролю. І навпаки, вольова поведінка свідчить про вміння передбачати наслідки, усвідомлювати мету, управляти діяльністю. Цей процес є перехідним станом: від спонукання, наміру діяти – до дії[4, с. 23]. Імпульсивна та вольова правоохоронна діяльність працівників

поліції повинна регулюватися правовим контролем реалізації норм щодо вогнепальної зброї.

У питаннях застосування зброї до правопорушників треба здійснювати індивідуально-правове регулювання діяльності службових осіб поліції. Але похідні правові норми – це загальні вимоги до суб'єктів реалізації права. Вони лише орієнтують на індивідуалізацію у сфері права і, зрозуміло, не вичерпуються правозастосуванням. Тут важливо глибоко теоретично обґрунтувати правильне застосування зброї, оскільки йдеться про конкретизацію права.

Результатом конкретизації права є водночас нове правило поведінки, яке має також регулюючий вплив на суспільні відносини. Таких нових правил безліч. Звідси – й потреба в узагальненому правилі. Звісно, що універсальною є власне право реалізація вогнепальної культури юриста, зокрема працівника поліції [5. с. 110 - 111].

Висновки. Підсумовуючи вищезазначене, ми можемо сказати, що вогнепальна культура працівника поліції покликана не тільки озброювати його конкретним переліком чи системою необхідних умінь і навичок, а й сприяти підвищенню техніки єдиноборства і затримання злочинця. Крім прийомів володіння табельною зброєю, працівник поліції якому властива висока вогнепальна культура здатний правильно здійснювати мотивацію правозастосування. У дозволених законом межах правозастосовувач завжди має певну можливість для творчого розв'язання справи з урахуванням нормативного і фактичного. А це потребує відповідних знань, досвіду, всебічної фахової і загальнокультурної підготовки.

Таким чином, вогнепальна культура працівника поліції – це обґрунтованість юридичної процедури, поєднання знань тактико-технічної характеристики вогнепальної зброї й прицільної снайперської стрільби з правовою оцінкою суспільно небезпечних ситуацій, а також навички застосування зброї з метою припинення злочинних діянь.

Література:

1. Трегубенко Т. В. Вогнева підготовка - складова професійної компетенції майбутніх офіцерів міліції / Т. В. Трегубенко // Науковий вісник МДУ імені В.О. Сухомлинського. - 2013. - Випуск 1.30. - Педагогічні науки. - с. 178 – 180
2. Про Національну поліцію. Закон України від 02. 07. 2015 року: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// zakon0.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр](http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр)
3. Огневая подготовка: Пути повышения профессионального мастерства. / Под ред. Г.Н.Будагьянца. – Луганск: РИО ЛАВД, 2005. – 497 с.
4. Психолого-педагогічні особливості підготовки майбутніх правоохоронців до безпечної діяльності в екстремальних ситуаціях. / Б. Б. Шаповалов, М. Х. Хасанов, В. С. Бажанюк. – К.: Інститут обдарованої дитини, 2015 – 114 с.
5. Доценко В. В. Формування психологічної безпеки та витривалості у правоохоронця / В.В. Доценко // Становлення особистості професіонала: перспективи й розвиток: матеріали Всеукр. наук. -практ. конф. 19 лют. 2010 р. – Одеса: ОДУВС, 2010. – с. 110 – 111